

DELAVSKA**PRAVICA****Glasilno krščanskega delovnega ljudstva**

Škafja vsak četrtek pop.; v slučaju pravnika **||** Posamezna številka Din 1⁰⁰ — Cena: na 1 mesec Din 5⁰⁰, na četrtri leta Din 18⁰⁰, na pol leta Din 30⁰⁰, na inozemstvo Din 7⁰⁰ (mesečno) — Oglaš: po dogovoru **||** Oglaš, reklamacije in naročila na upravo Delavskega zbora, Miklošičeva cesta 22, L. nas. Telefon 2265. Štev. čekovnega računa 14.900

Srečko Žumer:

Niti koraka nazaj!

Kmalu bo minulo 40 let, ko je rajni dr. J. E. Krek nasejal na njivo liberalnega družabnega reda prvo seme katoliške preorientacije v socialnem oziru. Vedel je, da je rešitev edino le v dvigu malega človeka, ki naj po svojih organizacijah prevzame vodilno vlogo v svoje roke. Prišel je z delavsko strokovno organizacijo in nadaljeval z združništvom, pri katerem naj delavstvo zaživi pohod ožerušta. Naslonil je pa vse delo za osvoboditev proletarijata na delavstvo samo. Zbiral je v svojem krogu same delavce, jih bodril k samozavesti in jih izobrazil za težke čase, ki ga čakajo.

Toda nikdar niso imele delavske organizacije miru pred nasprotniki. Stalna nasprotovanja so bila na dnevnem redu in marsikatero težko ure so preživeli naši stari veterani od ljudi, ki so se smatrali za njihove najozje prijatelje in celo za sodelavce. To pa le radi tega, ker so se bali ti »prijatelji«, da bodo v svojem privatnem življenju prikrajšani, če bi vendarle organizacije malega človeka tako porastle, da bi imele odločilen vpliv na javno in tudi privatno življenje vseh tako zvanih gospodarstvenikov. Občutljivo bi bili ti zainteresirani faktorji prizadeti, ako bi močne kršč. soc. strokovne organizacije zahtevale tudi za delavca pošteno življenje, ker bi bili potem pač dohodki in dobički premajhni.

Zato se nikakor ne čudimo, če se krščansko soc. delavska organizacija ni mogla v javnosti nikdar tako uveljaviti, kakor bi bilo to za delavstvo potrebno. In danes vedno bolj vidimo, tudi za naše katoliško gibanje. Vpliv tako zvanih uglednih gospodov je bil vedno tako velik, da so strokovne organizacije kršč. soc. delavstva ostale stalno le v zapečku katoliškega gibanja. Rezultat tega »plodonosnega« delarazličnih veljakov se pozna še danes, ko zelo radi tožimo o velikem brezverskem gibanju in njegovi nevarnosti med proletarijatom.

Dogodek pa, ki se je pripetil zadnji čas neki naši viničarski skupini, zasluži vso obsodbo. Jugoslovanska strokovna zveza že nad deset let polaga vso pažnjo viničarskemu gibanju. Kake razmere je dobila pri viničarskem proletarijatu, je znano vsem čitateljem »Delavske Pravice«. Saj še dandanes dokazuje viničarski dopisi neverjetne slučaje med odnosi viničarjev in vinogradnikov. Delo naših pionirjev v viničarskem gibanju je naravnost velikansko. Spremljajo ga skozi in skozi največje težave. Potrebne so nepopisne žrtve, ki jih more doprinesti le človek, kateri zajema pogum in navdušenje iz večnih načel krščanstva in samega sebe absolutno podredi le načelom in skupni blaginji ubogega zavrženega viničarja.

Žalosten dogodek

Slučaj na Jesenicah, kjer se je na zahtevo marksistov moralo od pogajanj med delavskimi strokovnimi sindikati in Kranjsko industrijsko družbo odstraniti zastopstvo Jugoslovanske strokovne zveze, je dogodek, ki v žarki luči osvetljuje sedanje vodstvo marksistič. sindikata. V navzočnosti veleindustrije so s tem svojim korakom dokazali slovenski marksisti, da ni neke edinosti med slovenskim delavstvom, ampak da so vprav oni tisti, ki enotnosti slovenskega delavstva ne poznajo in je nečejo poznati. S tem svojim činom so se razgalili pred delavstvom, ki komaj čaka te enotnosti vsaj v svojih gospodarskih vprašanjih, razgalili pa tudi pred veleindustrijo, ki se je te enotnosti najbolj bala.

Ob neki priliki mi je nadškof dr. A. Bonaventura v razgovoru dejal, da je Jugoslovanska strokovna zveza napravila veliko delo, ko je viničarje vzela pod svojo streho. Kaj bi bilo danes z viničarji, ako bi se zanje ne brigala Jugoslovanska strokovna zveza? V največji revščini bi brez žarka samozavesti in upanja v bodočnost propadali moralno in gospodarsko in bi bili najboljši material za izkoriščevalne pustolovščine raznih demagoških stremuhov.

Pred časom je imela neka naša viničarska skupina svoj občni zbor. Toda tik pred občnim zborom se je vodstvu skupine nazzanilo, da prostori v Katoliškem domu niso dovoljeni, ako skupina ne poda izjave, da usmeri svoje bodoče delo v drugo smer. V kako smer, ni bilo jasno izraženo, gotovo pa je bilo mišljeno, da se naj ne bori več za gmotno izboljšanje viničarjev.

Da so imele naše skupine svoje občne zbere že po raznih kotih naših društvenih domov in da so se vršili celo pod streho, to je znano in se je s tem pokazala vsaj toleranca delavskega gibanja, čeprav ne prevelika simpatija. Da so se pa prostori odpovedali ali pa celo dovoljevali pod pogojem kakih zahtevanih izjav, tega slučaja pa vendarle še ni bilo. Torej tako se postopa z ljudmi, ki živijo zgolj ideji, ki se žrtvujejo namesto celokupnega katoliškega gibanja v prosep dostojnega življenja delavca, ki mu je bilo že z rojstvom odvzeto le radi nenasitljive požrešnosti s kapitalističnim duhom prežetih ljudi. Ali gotovi krogi res z vso silo hočejo iztrgati Kristusa iz delavskih src? Ali res ni delavcu dovoljena dosledna borba za človeka dostojno življenje, za preskrbo družine itd.? Ali je potem čudno, če vidi tudi v katoliških ljudeh svojega nasprotnika?

Na vse to pribijamo: Mi ostanemo to, kar smo, in bomo neustrašeno bicali vse, kar je le pobarvano katoliško, sicer pa je zgolj kapitalistično. V teh težkih časih hočemo in moramo tudi dokazati, da se vsak krščansko-soalistični delavec lahko bori v svojih vrstah za pravico in pošten kosček kruha in da mu ni potreba zatajiti svojih načel in uhajati v vrste nasprotnega sindikata.

Za to pa tovariši na plan! Dvanajsta ura bije in nujno potrebno je, da strne mo najtesneje svoje vrste, da povsod zahtevamo spoštovanje in ugled našemu delu, ker edino to delo, spočeto in vodeno v trpljenju, samozatajevanju in požrtvovalnosti, je kal bodočemu razcvitu krščanske ideje, prav tako pa tudi kal bodočemu in srečnejšemu blagostanju človeštva, ki ga danes milijoni in milijoni težko pričakujejo. Preporodaš in pionirji lepših časov, na okope!

Kdor ni v današnjih težkih razmerah niti v gospodarskih vprašanjih za enoten nastop vseh prizadetih sindikatov, ta pač ne zasluži več imena delavski. Kajti to ni delavska politika, ampak politika velekapitalizma, ker ima edino slednji koristi od takega »delavskega« gibanja.

Jugoslovanska strokovna zveza je vseskozi priznavala lojalno večinski mandat marksistom na Jesenicah in ga ni nikdar osporavala, ker so ga dokazale zakonite zaupniške volitve. Toda vseskozi je zahtevala glasom zaupniških volitev svoj mandat pri skupnem sodelovanju za delavske pravice. Prav tako je pri obstoječih pogajanjih za kolektivno pogodbo zahtevala glasom moči

strokovnih sindikatov svojo besedo in predlagala skupni akcijski odbor, sestavljen po moči prizadetih sindikatov. Toda takoj v početku se je pokazalo nasprotje marksističnega sindikata do zahtevanega akcijskega odbora. To nasprotje se je stopnjevalo do končnega preloma.

Težki časi, ki jih preživlja dandanes delavstvo, niso prav nič izmodrili naših marksistov, ki še vedno živijo v divjih strankarskih časih in sovražijo vse, kar ne drvi slepo po njihovih polih. Kaj delavska osvoboditev! Kaj delavske pravice in njegov vsakdanji kruh! Važno je le oportunistično in koristolovsko stališče marksističnih veljakov, ki se le s sovraštvom vsega, kar ni v njihovih vrstah, vzdržujejo na površju.

Kako naj delavstvo gleda to igro odgovornih ljudi! Ni bilo dovolj, da je bivše strankarsko zagrizeno življenje odvzelo delavstvu vsako zaupanje v strokovne organizacije in samozavest, še danes hočejo merodajni faktorji ubijati vsako vero v delavsko legalno borbo. Kaj se to pravi? Nič drugega, kot delavstvo s silo tiščati v obupu, v trpljenju in v krepilje kapitalizma.

Z zlatimi črkami bo lahko zapisano v zgodovini delo naših strokovničarjev in pokretašev, katero je bilo vseskozi usmerjeno v splošno korist vsega delavstva, in je molče, samo da ne bi škodovalo skupnosti, šlo preko nelojalnih izpadov tovarišev v nasprotnih sindikatih. Vsak pojav nelojalnosti jih je le

Ivo Lah:

Kako velika je naša brezposelnost?

Mnenja o veličini naše brezposelnosti gredo zelo narazen. V memoaru, katerega je izdalo centralno tajništvo delavskih zbornic skupno z Ujedinjenim delavskim sindikalnim savezom Jugoslavije, so na prvem mestu omenjene trditve nekaterih naših narodnih poslancev v narodni skupščini, da problem brezposelnosti pri nas sploh ne eksistira in da je celo sedanje delavsko zavarovanje za naše razmere nepotreben luksuz. V dokaz nepravilnosti takih trditev navajajo delavske zbornice število brezposelnih s 182.124, katerega so statističnim potom ugotovile — toda s pripombo, da zanesljive in vsestranske statistike o brezposelnosti pri nas sploh nimamo. Delavske zbornice so radi tega proučile samo nekatera posamezna večja podjetja in tako prišle do gornjega rezultata.

Praden hočemo proučevati in ugotavljati brezposelnost, moramo ta pojem pravilno definirati. Najboljša definicija je: Brezposeln je ona oseba, katera nima svoji izobrazbi in svojemu poklicu primerne polne pridobitne zaposlitve. Za popolno brezposelnost nam zelo dobro služi statistika OUZD-a v Ljubljani.

V marcu 1930 je bilo pri OUZD zavarovanih 92.489 delavcev in v marcu 1932 pa samo 73.081. Pri nespremenjenem obsegu zavarovalne obveznosti je število zavarovanih delavcev padlo v dveh letih za 19.408 ali 21%. Ti delavci niso niti pomrli, niti se izselili, niti dobili samostojnih poklicev, niti dobili zaposlitve v rudarstvu ali poljedelstvu, ker v teh področjih narodnega gospodarstva vlada ista — oziroma po mišljenju ekspertov — celo večja kriza kot pa v industrijah, ki so zastopane pri OUZD.

Po ekspoziaturah OUZD je znašala brezposelnost: Zagorje 1586 ali 38%, Novo mesto 1472 ali 35%, Kočevje 765 ali 31%, Slovenjgradec 1008 ali 31%, Celje 4265 ali 27%, Ptuj 784 ali 25%, Kranj 2189 ali 22%, Murska Sobota 820 ali 22%, Maribor 2431 ali 17%, Trzin 469

ali 16%, Ljubljana 3619 ali 13%. Skupaj OUZD 19.408 ali 21%. Dejanski stan naše brezposelnosti je torej sledeči: Samo v industrijah, zastopanih pri osrednjem uradu in pri bratovskih skladnicah, je okroglo 182.000 popolnoma brezposelnih. Niso pa v tej številki všteti niti poljedelski delavci — in Jugoslavija je vendar v prvi vrsti agrarna in ne industrijska država — niti železničarji, niti uradništvo državnih, banovinskih, občinskih itd. uradov, niti absolventi srednjih in visokih šol, niti samostojni poklici (n. pr. mali obrtniki), niti sezijski delavci in končno niso upoštevani niti delno brezposelni delavci, katerih število bo najbrž mnogo večje od števila popolnoma brezposelnih. Šele potem, ko vzamemo v račun vse te momente, dobimo približno pravilno sliko o veličini naše brezposelnosti.

Naši izseljenci

V zadnji »Del. Pravici« smo omenili, da se vračajo v vedno večjem številu iz tujine naši izseljenci. Ker vlada vsepovsod kriza, je večina vračajočih se tovarišev brez vseh sredstev. Domov jih pošiljajo po odgonu.

Mnenja smo, da to ni potrebno. Saj imamo izselniški fond. Ze pred leti so pisali, da se je nabralo v tem fondu do 40 milijonov dinarjev. Danes je ta vsota gotovo že višja. Glavni dotok v ta fond tvorijo dohodki iz pristojbin, ki jih morajo plačevati izseljenci, ko zapuščajo državo. Seveda prispeva vanj tudi država. Vemo, da ima izselniški komisariat svoje posebne naloge in tudi svoje izdatke. Ti izdatki naj bi se pa krili iz rednih dohodkov, ne pa iz izrednih. (Saj mogoče tudi se. V tem oziru nimamo točnih podatkov. Prip. uredn.)

Tudi razni izselniški kongresi niso brez izdatkov. Tega se dobro zavedamo. Toda še važneje je, kako sprejme domovina delavca, ki ga je tujina zapodila. Grozni morajo biti občutki, če je njegov sprejem v občinski dom od neprijazne strani. Pa še ta zavest: Zakaj? Zagrešil ni ničesar, bil je priden in zvest v delu. Toda dobil ni tolike plače, ki bi odgo-

Poročila z delavskih bojišč

Jugoslovanska strokovna zveza

Viničarji

Zborovanje viničarjev v Gornji Radgoni.

V nedeljo 17. aprila se je vršil redni občni zbor »Strokovne skupine viničarjev« v Gornji Radgoni. Nad 200 viničarjev in viničark se je udeležilo zborovanja, v dvorani posojilnice. Predsednik te naše najmočnejše skupine tov. Kodl Anton je med pozdravom na navzoče člane pozdravil tudi tajnika zveze tov. Rozmana, predsednika sosedne skupine pri Kapeli tov. Vau-potič Franceta, tajnika skupine pri Sv. Ani v Slov. goricah tov. Tirš Petra in oskrbnika gosp. Husjaka iz Gor. Radgone kot zastopnika vinogradnikov, ker je s svojo prisotnostjo počastil občni zbor viničarjev. Po otvoritvi je tov. Turk Peter kot tajnik skupine prečital zapisnik zadnjega občnega zbora. Kakor zapisnik, tako so bila ostala poročila odbora brez debate soglasno sprejeta. Tako tudi poročilo nadzorstva, ki ga je podal tov. Merčnik Simon. Kot zaupnica celotnemu odboru skupine za njegovo vztrajno delovanje je bila soglasno izražena želja članstva, naj tudi v bodoče ostane dosežani odbor. Po hitri izvolitvi odbora je povzel besedo tajnik zveze tov. P. Rozman. V govoru je najprej orisal težavni položaj viničarskega stanu, posebej je kritiziral dejstvo nekaterih naših vinogradniških krogov, ki so si zadnji čas nadeli kot najvažnejšo vlogo, da osebno in pismeno agitirajo pri vseh večjih vinogradnikih za znižanje zaslužka viničarjem. Dovolili so si celo izzemce v tem oziru napeljevati k znižanju zaslužka v škodo našemu delovnemu ljudstvu, dočim mnogi vinogradniki niso imeli namena, iz lastne potrebe in inicijative zaslužek znižavati. Tako delo moramo obsoditi, kot spekulacijo z gospodarsko krizo in z bedo viničarskega ljudstva. Kar pa se tiče v tej zadevi izzemcev, moramo tako agitacijo smatrati kot delovanje proti interesom našega naroda. Nam, ki se moramo boriti za svoje najprimitivnejše pravice, torej za nezmanjšan zaslužek in za neokrnjen viničarski red, nam pa podtikajo neki gospodje iz vrst organiziranih vinogradnikov, da hujskamo potem strokovne organizacije viničarje proti gospodarjem, da hočemo vzbujati neke vrste mržnjo in nezadovoljstvo med delavstvom, nam tedaj nikdar ne morejo veljati taki očitki in podtikavanja, pač pa v polni meri vsem tistim, ki danes na nedovoljen način agitirajo povsod za znižanje našega zaslužka. Mi smo prepričani, da viničarji niso manj vredni državljeni kot taki vinogradniki, da so zakoni za vse enaki. Če je torej hujskarija od strani nekaterih vinogradnikov zoper nas organizirana, potem je več kot gotovo, da se mi moramo braniti. Posebej je predočil zborovalcem veliko važnost strokovne organizacije, da smo samo srečni, da jo imamo. Podčrtal je velike pridobitve in uspehe, katere smo viničarji že po strokovni

varjala njegovemu delu. Zato tudi ni mogel kaj več prihraniti. In samo radi tega naj bi prišel domov v spremstvu javnih organov, ker nima denarja! Saj mora taka zavest ubiti v njegovi duši prav vse.

Če ni nobenih drugih sredstev na razpolago, potem mora izselniški fond odpreti svoje predale in nuditi ali obmejnimi občinam ali pa izselniškim referentom v obmejnih banovinah potrebna sredstva, da pridejo izseljenci, ki so primorani vrniti se, na dostojen način domov. Država bi mogla izselniški fond razbremeniti s tem, da bi dovolila vračajočim se izseljencem od meje pa do doma polovično vožnjo po železnici. Ta zadeva se mora urediti nujno na ta ali oni način. Nam je vseeno, samo da bodo izseljenci prišli domov na način, ki ne bo žalil njihovega človeškega dostojanstva.

Mogoče bi bilo dobro in bi se najprej vodilo do cilja, če bi se zavzela za to akcijo Delavska zbornica v Ljubljani ali pa centralno tajništvo delavskih zbornic v Belgradu.

organizaciji dosegli. Zato naj velja povsod med viničarji parola: Vsi do zadnjega v naš krog, vsi v strokovno organizacijo! Posebej je omenil delovanje gornjeradgonske skupine od vsega njenega početka, kar more služiti kot vzgled vsem drugim skupinam naše zveze. Le v slogi je moč in v borbi je zmaga!

Končno predlaga resolucijo, ki se glasi:

Spričo dejstva težke gospodarske krize in iz tega izvirajočih izredno obupnih razmer delavstva v vinorodnih krajih ugotavljamo, da hočemo s temi razpravami spekulirati nekateri vinogradniki, predvsem inozemci. Kdor si v resnici ne bi mogel drugače odpomoči kakor le z znižanjem zaslužka svojim viničarjem in delavcem, ne bi mogli ugovarjati. Nikakor pa ne moremo dopustiti, da bi se z organizirano agitacijo propagiralo med vinogradniki, naj se mezde delavstvu znižajo, kjer se to sploh ni nameravalo, oziroma se je to storilo le na pritisk gotovih ljudi iz vrst vinogradnikov in nekaterih njihovih nameščenec. Tako delovanje za znižanje zaslužka brez opravičene potrebe in vzrokov je naperjeno le proti viničarskemu ljudstvu z namenom, oškodovati ga še za to majke zaslužka, ki ga sploh ima. Tako delovanje nekaterih ljudi moramo najhujše obsoditi, ker to krizo še poostrejuje. Kar pa se tiče agitacije pri inozemskih vinogradnikih, pa jo smatramo kot delovanje proti našemu narodu.

Resolucija je bila soglasno sprejeta. Najlepše uspeli občni zbor je potem predsednik tov. Kodl zaključil in člani so se razšli na svoje domove. Živi delo! Živi borba!

Slovenska Bistrica. Kakor drugod, tako se zgodi marsikatera krivica viničarju tudi pri nas. Pri oskrbništvu Hugona Windischgrätza v Konjicah je zaposlen organiziran tovariš. Oskrbništvo mu je odpovedalo na krajši rok. Ker je organizacija posredovala, je oskrbništvu preklicalo odpoved.

Neki drugi viničar je z imenovanim oskrbništvom že podpisal službeno pogodbo. Ko se je že preselil, mu je bila služba odpovedana in na cesti bi bil, da ga ni sprejel nazaj njegov prejšnji gospodar. Stroške s selitvijo ima vseeno. Telega viničarja ni imel, kdo štiti, ker ni organiziran, čeprav je tako postopanje protizakonito. Pri gornjem oskrbništvu je razpisana služba viničarja. Svetujemo tovarišem, da so pri sklepanju pismene pogodbe zelo previdni.

Sv. Ana v Slov. goricah. Tudi pri nas ne gre vse tako kot bi moralo biti. Dolga zimska brezposelnost je vendar minila in že smo začeli nekaj si služiti. Najprej bo treba sedaj poravnati članarino organizaciji, saj vidimo, da brez nje ne moremo biti. Viničar tov. M. Krajnc samo en dan ni mogel iti svojemu gospodarju drva cepit, pa je že dobil odpust iz službe. Na posredovanje organizacije pa je dotični gospodar preklical odpoved službe in tako ostane viničar tam. Kam bi se naj obrnil, kdo bi mu pomagal, če organizacije ne bi imeli? Zato vsi v naše vrste, vsi na naš občni zbor prvo majniško nedeljo, ki bo po rani sv. maši v društveni dvorani. Tudi nekega gospoda imamo med nami, ki se zelo trudi pripraviti vinogradnike-inozemce, naj znižajo plačo delavcem v vinogradih od 15 na 10 Din. Kaj bo imel dotični od tega, če bodo delavci kot njegovi domači ljudje imeli manj zaslužka in kaj od tega, če bodo potem Avstriji radi njegovih intrig imeli večje dobičke iz naše zemlje? Zadevo bo treba naznaniti oblasti, da takih dejanj v škodo našega delovnega ljudstva ne dopusti, oziroma tako agitacijo kaznuje. Vsak se bo že sam spomnil, če bo treba mezde znižati, ni treba k temu nikomur še prigovarjati.

Ljutomer. Slišali smo, da se je nekaterim vinogradnikom v okolici celo s kaznjivo pretilo od neodgovornih ljudi, če ne bodo solidarno z drugimi znižali zaslužka svojim delavcem. Ne vemo, koliko odgovarja ta vest resnici, zato jo sprejemamo le bolj z rezervno. Ko izverno točnost teh vesti, bomo ukrenili vse potrebno, da bodo tisti, ki so grozili, sami kaznovani, nikdar pa ne tisti, katerim so grozili.

Hoče pri Mariboru. Dne 13. aprila se je v občinskem uradu vršila viničarska komisija na predlog viničarja tov. Preloga Stefana, kateremu njegov gospodar g. Visočnik Alojz že štiri leta ni izplačal zaslužka. Viničarjev zastopnik je bil tov. P. Rozman. Dosegel se je sporazum, da dolžno vsoto 2000 dinarjev gospodar viničarju izplača.

Negovanje lepote na medicinsko-kozmetični podlagi. to je nova smer, ki je zares dobra, če se zato uporabljajo pripomočki, katerim z medicinske strani ni prigovora, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za vnaprej poslanih 40 Din 2 lončka brez daljnjih stroškov pri lekar-narju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Flsatrg 349, Savska banovina.

Preklc. Podpisani Zoher Marko, viničar v Pivoli št. 55, obžalujem žalitve, katere sem izrekel proti soviničarju tov. Antonu Gorisku v Pivoli št. 65 dne 16. marca 1932, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Rudarji

Hrastnik. 250 rudarjev in 12 nameščenecv je zaznamovanih na redukcijski listi. Pretekli teden je v revirju vladala velika žalost in strah, kdo bo nesrečnež, ki bo obsojen na lakoto. V petek, ko je bil plačilni dan, bi morali biti obveščeni, kateri bodo reducirani. Vendar je bila redukcija iz neznanih razlogov preložena. Strah in škrtanje z zobmi vlada dalje.

Prosvetne zadeve: V četrtek zvečer se vrši občni zbor prosvetnega društva. Kakor je poročala zadnja »Del. Pravica«, nam je bila preprečena igra v Trbovljah, vsled česar trpi organizacija 281 Din škode. Kot reakcija na to se seveda ni mogla vršiti 17. t. m. druga igra. V materialnem oziru bi gotovo obli igre ne dosegli veliko, pač pa v moralnem, vsaj prva. In za to je v glavnem slo: da se ugled organizacije ubija. Takih razmer reši nas, Gospod!

Tudi ministrantom smo naredili krivico, ko smo trdili, da pojejo pri otroškem zboru »Svobode«.

Dobrodelnost. Vincencijeva konferenca sv. Barbare v Hrastniku ima svoj redni občni zbor 24. t. m.

Iz poročila v »Slovincu« kakor iz privatnih virov izvemo, da sta došli iz Ljubljane dve pošiljki, ki sta vsebovali male obleke, čevlječke, čepice itd. za male otroke. Pošiljki sta prišli približno pred petimi tedni. Potrebni naj se zglasijo pri g. Zalerju.

Huda jama. V nedeljo 17. t. m. smo imeli članski sestanek Strok. skupine rudarjev pri Sv. Jerotri. Razgovarjali smo se o raznih tekočih zadevah.

Iz Rajhenburga je prišlo v Hudo jama 13 rudarjev. Večinoma so oženjeni in imajo družine v Rajhenburgu. Je težko prehranjevati na dve strani pri današnjem slabem zaslužku. Družinskih stanovanj pa tukaj ni.

Dne 2., 4. in 6. aprila smo praznovali, sedaj pa zopet delamo. Nekaj premoaga deponirajo, n. pr. orehovca, katerega je poprej prevzemala kranjska industrijska družba na Jesenicah.

Kovinarji

Ljubljana. Z Jesenic nam poročajo sledeče: Glede položaja pri Kranjski industrijski družbi vam za danes ne moremo ničesar novega sporočiti. Od 11. aprila tovarna še ni poklicala nikakih delavcev na delo, pač pa jih je nekaj, ki so bili sprejeti po 16. marcu, zopet poslala na dopust.

Javornik. Današnji čas zahteva od nas, da smo v vedni pripravljenosti. Vsa Slovenija in morda vsa država je gledala zadnje čase v naš gorenjski kot, kako bomo izvajali to bitko, v katero nas je potegnil kapitalizem. Lahko je bitko začeti. Toda vsakdo se sprašuje, kakšen bo konec, ali bo poraz ali zmaga. Borba je zaenkrat minila, ampak to še ni konec. Še nas čaka boj, ki zna biti še hujši. Stroji v tovarni Javornik zopet ropočejo, ne pa še vsi v tovarni na Savi. Kdaj se vsi zavrtje? Kdaj bomo zopet vsi zaposleni? To je danes vprašanje delavcev, ki so še na cesti. Vse kaže bolj slabo. Za delavstvo seveda.

Zadnje čase se veliko govori in preka glede prehranjevalne akcije kovinarjev JSZ Jesenice-Javornik. Tovariši, ne nasedajte morda kakšnim lažem, temveč se za vsako stvar informirajte tam, kjer je mesto za to.

Guštanj. Dne 17. aprila se je vršil sestanek skupine kovinarjev JSZ. Sestanek je bil prav dobro obiskan. Poročal je strokovni tajnik iz Ljubljane tov. Joško Rozman. Delavci, težki časi še niso za nami, ampak je zelo verjetno, da se bo naš položaj še poslabšal. Strmimo se zato v močan obrambni zid, da bomo lažje odbijali kapitalistični pohod. Zatorej, omahljivci, glave pokonci in oprimate se dobro strokovnih organizacij, da bomo bolj veselo gledali v prihajajočo bodočnost. — Kovinar.

Guštanj. V nedeljo, dne 17. t. m. smo čuli v cerkvi poročilo o pomožni akciji za občino Guštanj, ki jo je podvzel in vodil g. župnik. Ta akcija je zelo lepo uspela in je bilo trikrat obdarovanih veliko število delavskih družin. V blagu in denarju se je nabralo v skupni vrednosti nad 20.000 Din, kar je nepričakovano veliko. Ker so bili med temi, ki so prejeli podporo od pomožne akcije, tudi nekateri člani naše »Strokovne skupine kovinarjev JSZ v Guštanju«, smatramo za dolžnost, da se v imenu tistih, kakor vsega članstva, zahvalimo vsem, ki so pripomogli, da je akcija tako uspela. Posebno hvalo pa smo dolžni g. župniku, ki je to brez ozira na levo in desno razdelil tistim, ki so bili pomoči najbolj potrebni. Bog plačaj. — Odbor.

KLEPARJI

Ljubljana. V nedeljo 3. t. m. se je vršil prvi redni letni občni zbor »Strokovne skupine inštalaterjev, kleparjev in monterjev v Ljubljani« v prostorih JSZ. Delavska zbornica. Iz poročila odbora je bilo razvidno, da je skupina delovala z vso vnemo in ustvarila v organizaciji program, po katerem se bodo ravnali voditelji skupine, da bodo lahko v etapah dovršili svoje delo in s tem organizirali v najširšem krogu vse delavstvo te panoge. Posamezni govorniki so podali svoje referate prav krepko in jedrnat. Izgovorov je bilo razvidno, da je v Ljubljani povprečno 80 odstotkov organiziranih kleparjev in inštalaterjev, v Mariboru so pa pokazali dobro voljo do dela v organizaciji.

Po sprejetju absolutorija so sledile volitve novega odbora, ki se je na svoji seji konstituiral sledeče: predsednik Kropar Jože, podpredsednik Batič Viktor, tajnik Lukner Franc, blagajnik Butinar Josip, gospodar Gajeta France; namestnika: Grandovec Karol in Pauer Ivan; nadzorstvo pa: Kropar Ivan, Kregar Leopold in Turk Karol.

V nedeljo 24. t. m. se bo vršil redni sestanek skupine kleparjev in inštalaterjev v prostorih JSZ, Delavska zbornica, ob 10 dopoldne. Ker je sestanek važen v organizatoričnem pomenu, vabimo vse člane, da se ga sigurno udeleže. — Odbor.

Elektrotehnični uslužbenci

Odpust glavnega obratnega zaupnika pri Kranjskih deželnih elektrarnah.

Kranjske deželne elektrarne, ki so pod upravo kraljevske banske uprave, so odpovedale službo s koncem junija t. l. glavnemu obratnemu zaupniku Ignacu Zupanu. V odpovednem dekretu, ki ga je omenjeni prejel od ravnateljstva K. D. E., se ne nahaja nikakega tehtnega razloga za odpust. Če se kaj takega zgodi v kakem privatnem podjetju, se ne čudimo. Da pa odpovedo delo Kranjske deželne elektrarne glavnemu obratnemu zaupniku in celo brez tehtnih razlogov, nam je naravnost nerazumljivo. § 119 zakona o zaščiti delavcev določa, da delodajalci ne smejo odpustiti niti preganjati delavskih zaupnikov radi pravičnega vršenja njihovih dolžnosti. KDE so šle preko teh določb in niso navele niti vzroka odpovedi. Radovedni smo, kako KDE interpretirajo zakon o zaščiti delavcev. Tovariš Zupan odpovedi ni sprejel, ampak se je pritožil pri Delavski zbornici in Inšpekciji dela. Inšpekcija dela spada pod oddelek za socialno politiko in narodno zdravje kraljevske banske uprave. Če velja zakon za ostala podjetja, mora tembolj veljati za KDE, ki so takorekoč javna ustanova. Dozdeva se nam, da imajo pri tem odpustu izvestni ljudje svoje prste vmes. Med uslužbenstvom KDE je ta odpust napravil zelo mučen vtis. Uslužbenstvo je ogorčeno še tem bolj, ker je bilo uverjeno, da bo vsaj tako podjetje uvaževalo delavsko socialno zakonodajo. In tako bi moralo tudi biti.

Lesno delavstvo.

Nazarje. Strokovna skupina tukajšnjega lesnega delavstva priredila dne 1. maja t. l. ob pol 4. pop. v dvorani Katoliškega prosvetnega društva zanimivo igro »Pri kapelicah«. — Je to eno novjših del. Čisti donos je namenjen za najbolj pomoči potrebne tukajšnje delavce. Da bo udeležba čim večja, se že sedaj vabite vsi — vsi, tudi tisti, ki se bojite organizacije! — Bog ve zakaj? Bodimo bratje in bratom bratje!

Lesno delavstvo v državnih gozdovih

Že par desetletij se delo v državnih gozdovih oddaja potom licitacije. Za izdelavo lesa in drv so bile s strani šumske direkcije vedno še dokaj zadovoljive ponudbe in je lesno delavstvo prišlo na primeren zaslužek.

V zadnjih letih, ko se je delo v državnih gozdovih znatno skrčilo, zlasti od tedaj, ko se je pojavila splošna gospodarska kriza, pa so razmere tega delavstva znatno slabše. Radi številnih brezposelnih delavcev — domačinov, katerim so se pridružili še številni primorski emigranti in okoljski kmečki delavci, je nastala vedno ostrejša borba za delo v državnih gozdovih. To se je zlasti opazilo pri lanskih in letošnjih licitacijah, ko so kompetentni drug pred drugim znižavali predlagano ceno s strani uprave. Dogajalo se je, da je bilo delo izlicitirano za 50% in več odstotkov nižje, kot je bilo določeno od uprave. Razumljivo je, da je delavstvo pod takimi pogoji prisiljeno sprejemati delo, zato se ne čudimo, da drug pred drugim v lastno škodo znižujejo že itak minimalne plače. Pri tem pa je treba omeniti tudi dejstvo, da v to delo silijo ljudje, katerih življenjska eksistenca ne zavisi od tega dela, marveč jim je to le postranski zaslužek. Ti so prav za prav največ krivci, da se delo oddaja po taki ceni, da delavec ne zasluži niti za suhe žgance. Da bi se v bodoče taki ljudje izključili pri delu v državnih gozdovih in da bi bilo delo primerno plačano, sta zastopnik JSZ in Delavske zbornice intervenirala pri gospodu šumskem direktorju, kateremu sta predložila neznesne razmere, v katerih se nahaja lesno delavstvo in ga opozorila na kvarne posledice radi sedanjega načina odaje dela. Sedanji način oddaje dela je urejen z zakonom, zato šumska direkcija kot taka ne more drugače postopati. Da bi se pa te razmere vsaj nekoliko omilile, se bo delalo na tem, da se ljudje, katerih življenjska eksistenca ne zavisi od tega dela, v bodoče ne bodo pripuščali k licitacijam. Organizacija bo skupno z Delavsko zbornico delala na tem, da uveljavi zahtevo, da naj delo v državnih gozdovih v prvi vrsti dobijo ljudje, ki so že tradicionalno navezani na ta zaslužek. Pri tem moramo poudariti, da od delavstva samega zavisi, kako si bo zavarovalo svojo eksistenco. V prvi vrsti je potrebno, da se vse v postev prihajajoče delavstvo zaveda največje dolžnosti, in ta je, da se organizira. Če tega ne bo, bo posameznik še vedno tepen in izkoriščen. Batine pa so vedno hujše tiste, ki padajo iz lastnih vrst, kot

pa tiste, ki padajo od drugod. Torej delavci! Streznite se! Le složno delo bo zboljšalo vaš gmotni položaj.

Rimske toplice. V tovarni podpetnikov in drugih lesnih izdelkov na Gračnici se v zadnjem času zopet krči obratovanje. Dosedaj je tovarna obratovala na dva šihita. Sedaj pa le na enega in še to ne v polnem obsegu. Razumljivo je, da se v takem slučaju rahljajo dobri odnosi med delavstvom in podjetjem in da nastaja tudi med delavstvom samim borba, kdo bo delal in kdo ne bo delal. Pri tem se na žalost pojavljajo razna sumničenja, s katerimi hočejo izvestni ljudje ugotovljati, kdo je bolj in kdo je manj potreben za službo. Navadno lete taka sumničenja na obratne zaupnike in odbornike organizacije, češ da ti ne delajo pravično. Žal, da se mora ugotoviti, da so med delavstvom še vedno osebe, ki imajo interese na tem, da razdirajo delavsko solidarnost in sejejo strup medsebojnega sovrštva, kar zelo kvarno vpliva na celokupno delavstvo.

Da se ugotovi, koliko je resnice na raznih govorih, je predsednik skupine in starejšina obratnih zaupnikov tov. Lapornik sklical sestanek vsega delavstva, ki se je vršil v soboto, dne 16. aprila 1932 v gostilni Majcen na Gračnici. Na tem sestanku, katerega se je udeležilo do malega celokupno delavstvo in tudi zastopnik centrale iz Ljubljane, se je ugotovilo, da so vsa sumničenja ki so bila iznešena od gotovih oseb, neresnična in je delavstvo vse take osebe z ogorčenjem obsodilo. Zaupniki in odborniki so prejeli soglasno zadoščenje in polno zaupnico za nadaljnje delo. Pri tej priliki sta bili od delavstva sprejeti dve resoluciji: Prva se glasi: Delavstvo tovarne podpetnikov (po številu 70), zbrano na sestanku dne 16. aprila 1932 v gostilni Majcen na Gračnici, ugotavlja, da izvestni ljudje v tovarni sistematično delajo na tem, da bi podjetje odstavilo tovariša Antona Ulaga kot tovarniškega delovodjo in da bi na njegovo mesto nastavilo drugo osebo. Ker je tov. Anton Ulaga kot dolgoletni uslužbenec v navedeni tovarni pridobil vse sposobnosti za to mesto in vrši svojo nalogo v polno zadovoljstvo delavstva in podjetja, ni nobenega utemeljenega razloga, da bi ga podjetje zamenjalo z osebo, ki delavstvu ni priljubljena. Delavstvo zato enodušno protestira proti taki nameri in izjavlja, da na noben način ne bo dopustilo, da se tov. Anton Ulaga premesti s sedanjega mesta. Delavstvo apelira na razsodnost podjetja ter ga opozarja, da ne prevzame nikake odgovornosti za posledice, ki lahko nastanejo, če se gornja premostitev v resnici izvede. Jugoslovanska strokovna zveza naj gornjo resolucijo odpošlje na merodajno mesto.

Druga resolucija se nanaša zoper delavstvo, da se je v tovarni podpetnikov med rednim obratovanjem ponovno pojavila oozniška patrolja, pri čemer se delavstvo vznemirja in ni izključeno, da se pri tem pripeti kakšna nesreča. Delavstvo prosi merodajno oblast, da pouči pristojno žandarmerijsko postajo, da med rednim obratovanjem orožniki nimajo dostopa v obratne prostore, ker to žali delavčevost. Delavstvo je povsem mirno, zato ne obstaja nikaka potreba za tako postopanje. Delavstvo je po nad 3 urnem stvarnem razgovoru o svojem položaju in govoru zastopnika centrale enodušno dokumentiralo solidarnost po geslu: Eden za vse in vsi za enega v borbi za človeka vredno življenje.

Nameščenci

Redni letni občni zbor Strokovne zveze priv. in trg. nameščencev Jugoslavije se vrši dne 7. maja ob 8 zvečer v prostorih JSZ, Delavska zbornica, s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo funkcijonarjev. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Volitev novega odbora nadzorstva in razsodišča. 5. Predlogi, sklepi in slučajnosti. — Udeležba za člane je obvezna, zato naj nihče ne izostane. — Odbor SZPNJ.

Razno

Celje. V nedeljo 17. t. m. se je vršil v Narodnem domu shod, katerega je sklical okrajni odbor strok. org. za pobijanje draginje v Celju. Shod je bil zelo dobro obiskan, ter je bila velika dvorana Narodnega doma nabito polna, predvsem delavstva, pa tudi uradništvo je bilo dobro zastopano. Shod je vodil sodrug Svetek, govorili pa so gg. Petjan iz Maribora, prof. Reisner iz Ljubljane in dr. Čampa. S. Petjan je statistično pokazal, kako se je najemnina dvignila in v par letih narasla nad 100% kljub temu, da se plače delavstva in nameščentva ved-

Doma in po svetu

Poslanci dr. Nikič in tovariši so vložili na predsednika skupščine in notranjega ministra interpelacijo, v kateri zahtevajo spremembe pri časopisni cenzuri. Navajajo, da državni pravdniki izven Belgrada črtajo mnogo stvari, ki izidejo v belgrajskih časopisih in jih listi v Zagrebu ali Ljubljani na ta način ne smejo priobčiti. Zahtevajo odpravo te dvojne mere.

Poplave grozijo vsej vzhodni Hrvaški in Vojvodini, ker Sava, Donava, Tisa in Drava stalno naraščajo ter po celi državi dežuje. Pri Sremski Mitrovici je Sava že prodrla nasip in zalila mesto ter podrla kar 400 hiš.

no znižujejo. Prof. Reisner pa je govoril v imenu uradništva in pokazal njihov težaven položaj. Dr. Čampa, katerega je dirigirala Jugosl. strok. zveza, je orisal v svojem jedrnatem govoru težaven in obupen položaj proletarijata. Omenjal je, kako brezposelnost narašča in bomo kmalu imeli milijon in še več gladnih ljudi, ki imajo premalo za živeti, a preveč za umreti. Kaj pomenja ta številka naj se dobro zavedajo tisti, v čigar rokah je usoda proletarijata. Končno je prebral in utemeljil resolucijo, ki jo spodaj prinašamo. Sodrug Svetek je dal resolucijo na glasovanje, ki je bila z velikim navdušenjem sprejeta. Nato je zaključil lepo uspeši shod.

Spomenica.

Zborovalci, zbrani na velikem zborovanju dne 17. aprila v Narodnem domu v Celju, sklicanem po »Aksijskem odboru strok. org. za pobijanje draginje«, ugotavljamo:

Nepričakovano silno znižanje dohodkov delavcev, privatnih in državnih nameščencev ograža sleherni aksistenco širokih ljudskih plasti. Visoke najemnine stanovanj, ki so bile prej komaj znosljive, postajajo v tem novem položaju absolutno neznosljivo breme. Trdovratno odpornost hišnih posestnikov, katere niso mogli omehčati vsi napori najemnikov, niti poziv g. bana in drugih oblasti, nas prepričuje, da je treba urediti to vprašanje prisilno, zakonitim potom. Zato zahtevamo:

1. Stanovanja, trgovske in obrtniške lokale je smatrati za del najnujnejših življenjskih potrebščin, katerih znosna cena naj se zakonito določi.

2. Za najemnike zasebnih stanovanj in poslovnih prostorov naj se uvede maksimalna najemnin po višini z dne 1. julija 1914 po relaciji 1 krona 10 Din. Hišni gospodar, ki zahteva, ali najemnik, ki ponuja višjo najemnino, se kaznuje po zakonu o pobijanju draginje radi navijanja cen — če ni podan dejanski stan oduševstva — z zaporom in globo, ki zapade v prid fonda za gradbo cenovnih stanovanj. Nemudoma, dokler ne stopi v veljavo zakon, naj se zniža dosedanja najemnina vsem najemnikom za toliko odstotkov, za kolikor so se jim znižali dohodki.

3. Neobhodna potreba je takojšnja sprememba uredbe o določanju vrednosti naravnih stanovanj državnih nameščencev v tem smislu, da se določene najemnine manj za 50% znižajo. Če pa je stanovanje del službenih dohodkov ali pa uslužbenec stanuje v njem vsled službene potrebe, potem za tako stanovanje ni plačati nikake najemnine.

4. Draginja v mestu Celju je povsem enaka, če ne še višja kakor v ostalih najdražjih mestih države, ker je Celje izrazito letovišarsko središče. Zato zahtevamo, da se uvrsti Celje v prvi draginjski razred.

5. Pozdravljamo akcijo Pokojninskega zavoda v Ljubljani za gradnjo cenovnih stanovanj in pozivamo k sodelovanju državne in banovinske oblasti, občine in vse javne privatne ustanove. Prav posebno pa pozivamo OÜZD, da čimprej zgradi v Celju prepotrebno in že zagotovljeno stavbo.

6. Se teže kot najemniki pa čisto prenašajo stanarine podnajemniki. Apeliramo na stanodajalce in najemnike, da analogno znižajo stanarine tudi podnajemnikom.

7. Smatramo, da je določevanje pretirano visokih najemnin v nasprotju z načelom enakopravnosti državljanov, ker izključuje enakomerno razdelitev bremen sedanje krize.

Izjavljamo, da je to zadnji poizkus še o pravem času, da se reši to vprašanje mirnim sporazumnim potom.

Celje, dne 17. aprila 1932.

Sledijo podpisi vseh strokovnih organizacij.

'Krekova mladina

Polhov Gradec-Dvor. Na belo nedeljo ob 4. pop. smo se zbrali v Dvoru pri tov. Proseni, kjer nam je tov. Kisovar v poljubnem predavanju obrazložil pomen in vzgojo sadnega drevja. Razložil nam je tudi vsakovrstne sadne škodljivce. Le prebitro so minule urice, da smo se razšli z željo, da nam odbor večkrat kaj takega priredi. — Mlada četa Krekovec le korajžno naprej brez ozira na levo in desno po začrtani poti do našega cilja, ki ste si ga postavili t. j. izobrazbo za vse javno življenje. Le mladina dobro pripravljena bo lahko kljubovala vsem neprilikam poznejšega življenja.

MLADINSKI ODESK I. K. M.

Ljubljana. Vse tovariše, ki imajo tamburaške instrumente, vabimo, da jih vrnejo, ako ne mislijo sodelovati pri tamburaškem zboru.

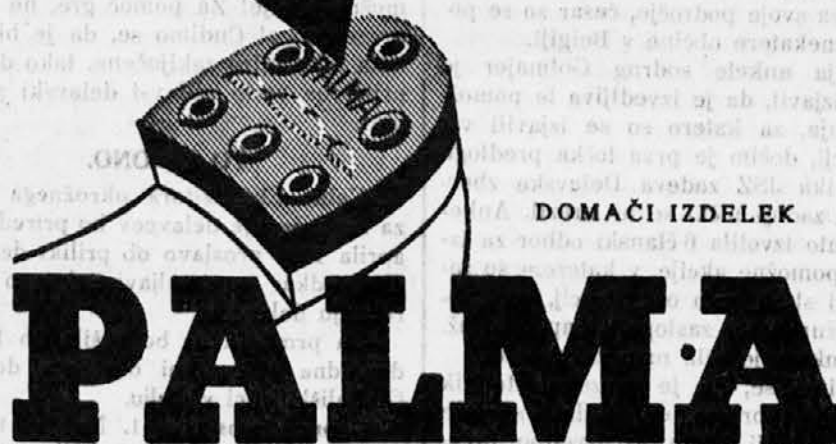
V torek 26. aprila se vrši sestanek vseh vajencev, na katerega vabimo vse tovariše, da se ga gotovo udeležijo.

Slovenci iz Amerike se selijo zaradi neznosne brezposelnosti, ki vlada v Ameriki, v Sovjetsko Rusijo, kjer dobi vsak količjak izučeni delavec takoj delo in jih še manjka.

V Nemčiji bodo v nedeljo 24. aprila volitve v deželne zbornice v Pruskem, na Bavarskem in Württembergem. Na Pruskem je vložilo kandidatne liste 19 strank. Izgleda, da bo dobil največ glasov Hitler. K volitvam so se oglasili tudi katoliški škofje, ki v skupnem pastirskem listu priporočajo vernikom, naj volijo može, ki so znani katoličani, to je centrum. Sedanja vlada se tako boji Hit-

**Poglejte si takoj
Vaše gumi pete!**

če so prave PALMA. Imamo
gumi pete, katere so po-
dobne PALMA. Samo za
prave PALMA gumi pete
obljubljemo najdaljšo traj-
nost, največjo elastičnost in
zaščito pred prezgodno
utrujenostjo.

DOMAČI IZDELEK

PALMA

**Zahtevajte pri Vašem čevljarju Palma-
Okma gumi podplate, ker so trpež-
nejši in cenejši kot usne. Za črne in
rjave čevlje.**

lerja, da je z naredbo notranjega ministarstva razpustila narodno socialistične napadalne oddelke, ki so bili organizirani po vojaško. In to, čeprav je Hitler ponovno svečano naglasil, da se bo v politični borbi posluževal le zakonitih sredstev. To je naredila vlada zato, da vsaj malo opogumi volivce, da ne bi le preveč uhajali k Hitlerju. — Prav tako je tudi pruski deželni zbor iz samega strahu pred Hitlerjem še na svoji zadnji seji spreminil pravilnik o volitvi ministrskega predsednika. Če noben izmed kandidatov ne dobi nadpolovične večine, ostane stari predsednik. Ožja volitev z relativno večino je odpravljena. To je ponosna nemška republikanska demokracija!

Tudi na Dunaju se bodo vršile v nedeljo 24. aprila volitve mestne, oziroma deželne uprave. Ni dvoma, da bodo socialni demokrati obdržali dosedanje moč.

Na Češkoslovaškem so v severozapadnih rudarskih revirjih izbruhnile silovite stavke, ki so trajale več ko en teden. Aksijsko vodstvo so prevzeli komunisti. Delavci so priredili ogromne

demonstracije in zahtevali višje plače. Naskočili so jih dragonci, orožniki in policija. Mnogo jih je bilo ubitih, še več pa ranjenih. Strokovne organizacije so nato sklenile sporazum z lastniki rudnikov, katerega pa komunisti niso podpisali.

Na Daljnem Vzhodu se napetosti med Rusijo in Japonsko nevarno zapletajo. Rusi so zbrali na mejah mogočno armado. Japoncem je ušel vojni minister nove mandžurske vlade, general Ma, in se zatekel k Rusom. Iz Japonske prihajajo v Mandžurijo vedno nova ojačenja.

Grčija na kolenih prosi zapadne kapitaliste, naj ji dajo posojilo, a ga ne dobi. Zato grški denar — drahma — bolj in bolj pada in prebivalstva se je začel polasčati obup.

Ogromne goljufije Ivarja Kreugerja, znanega švedskega velekapitalista, šele sedaj prihajajo na svetlo. Ponaredil in pregoljufal je za milijarde dinarjev. Kapitalistično časopisje ga je prej imelo za polboga, sedaj pa mu nadeva nič kaj laskavi naslov »največjega goljufa v zgodovini človeštva«.

Anketa o brezposelnosti

Preteklo nedeljo dopoldne se je vršila pri nas v občinskem domu brezposelna anketa, ki jo je naša papirniška skupina že dolgo časa zahtevala. Udeležili so se je župan, župnik, zastopniki podjetja, delavskih krajevnih in centralnih strokovnih organizacij raznih društev itd. Anketo je sklicala Delavska zbornica, vodil jo je pa njen zastopnik J. Goltmajer.

Na anketi sta bivši župan tov. Kuvkova in predsednik naše papirniške skupine H. Satler poudarjala, da vlada v občini D. M. v Polju velika delna in popolna brezposelnost. Popolnoma brezposelnih je do 200 ljudi. Delavstvo papirnice je izgubilo radi redukcij na služku okrog 1.000.000 Din. Občina je dala v preteklem letu v proračun za brezposelne 15.000 Din, po potrebah sodeč bi pa morala dati najmanj 10 krat toliko. Tov. Satlar je predlagal, naj občina najame posojilo za pomoč brezposelnim, krije naj ga pa s posebnimi dokladami na vozila itd. Gosp. župnik je priporočal izvedbo pomožne akcije in očrtal vsa pota, po katerih more priti ta do sredstev. Postajenačelnik je pripomnil, da bi morala papirnica znatno prispevati za brezposelne.

Zastopnik papirnic ing. Reš je trdil, da brezposelnost ni tako velika, da se delavstvo ne bo reduciralo. Navaja pa tudi, da delavstvo noče delati, kar naj dokazuje slučaj, ki se je nedavno pripetil. (Kasneje smo zvedeli, da je šlo za nedeljsko delo, ki je pa bilo odklonjeno, ker podjetje ni obljubilo doklad za nedeljsko delo. Delavec pač tudi že ve, kaj sme delodajalec z njim početi in kaj ne sme!)

Zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze tov. Valant Milan je obžaloval, da se anketa tako pozno vrši in čeprav je bila potrebna že davno in jo je delavstvo tudi zahtevalo. Predlaga troje: 1. Naj anketa pozove občino, da ona organizira akcijo za uvedbo brezposelnega zavarovanja, ki je že predvideno v zakonu o zavarovanju delavcev. K tozadevni akciji naj pristopijo vsaj vse delavske kmečke občine in naj zahtevajo od države uvedbo brezposelnega zavarovanja. 2. Izvede naj se takoj pomožna akcija. S sredstvi naj prispeva občina in oni sloji, ki še kaj imajo. 3. Izvedejo naj se javna dela, ki so občini potrebna. Pri tem naj se pritegnejo tudi okoliške občine. Odbor pomožne akcije, ki naj bo iniciator vsega dela, naj izvede tudi po-

OBUTEV IZ USNJA JUGOSLOVENSkih TOVARN, IZGOTOVLJENA Z ROKAMI JUGOSLOVENSkih CEVLJARJEV

Odstranjujemo brezposelnost, pomagamo domačim tovarnam, pomagamo kupcem z nizkimi cenami

POMAGAJTE NAŠEMU DELU!

49.-

Vrsta 2942-00

Sandale ne žulijo niti nog niti žepa. Prodajamo jih za bagatelno ceno. Otroške št. 23-26 Din 39.-, št. 27-34 Din 49.-, ženske št. 35-38 Din 59.-, Moške št. 39-46 Din 69.-

79.-

Vrsta 3945-03

Udoben ženski čevlji iz črnega boksa z zaponko, široke oblike in z nizko peto. Izdelani so iz boksa z nepokončljivim podplatom za vsak štrpaci.

79.-

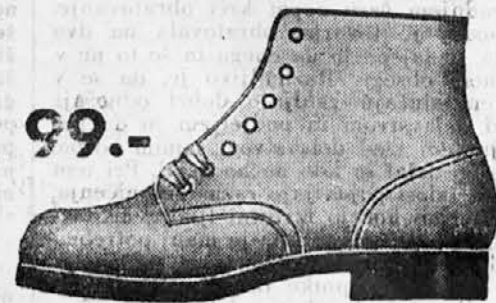

Za gospodinje:

Praktični čevlji iz črnega boksa in z trpežnim podplatom. So udobni in ceneni. Potrebni so vsaki gospodinjji pri delu in za na trg.

Vrsta 3925-03

99.-

Vrsta 0167-00

Čevlji za štrpaci iz močnega masnega usnja z gumijastim podplatom in peto. Za dober material jamčimo. Ti čevlji so neobhodno potrebni za delo na polju in za vsak štrpaci

sredovanje dela. Če morda primanjkuje kredita, naj si občina pomaga z uvedbo bonov za svoje področje, česar so se poslužile nekatere občine v Belgiji.

Vodja ankete sodrug Golmajer je zatem izjavil, da je izvedljiva le pomožna akcija, za katero so se izjavili vsi debaterji, dočim je prva točka predloga zastopnika JSZ zadeva Delavske zbornice. O zadnji točki se ni izrazil. Anketa je nato izvolila 6 članski odbor za izvedbo pomožne akcije, v katerem so zastopniki strokovnih organizacij, gg. župnik in župan ter zastopnik papirnice inž. Reš. Anketa je bila nato zaključena.

Čudimo se, da je zavzel zastopnik Delavske zbornice odklonilno stališče napram akciji občin za izvedbo brezposelnega zavarovanja. Kompetenčnost zbornice s tem pač ne bi bila niti malo kršena! — Drugo je: Vse ankete o rešitvi brezposelnosti bi bile odveč, če bi bile delavske občine v delavskih rokahl!

Čevlji PENIK

so najboljši in najcenejši. Posebno delavski čevlji se priporočajo.

Kolodvorska ulica, št. 35 - Ljubljana

Tretje je: Uspes anketi zavisi od aktivnosti vseh članov odbora šestorice pomožne akcije! Za pomoč gre, ne za reprezentanco! Čudimo se, da je bila anketa tako hitro zaključena, tako da niso prišli na vrsto niti vsi delavski zastopniki.

TO IN ONO.

Celje. Ekspozitura okrožnega urada za zavarovanje delavcev bo priredila 24. aprila 1932 proslavo ob priliki desetletnice, odkar je v veljavi zakon o zavarovanju delavcev.

Ta proslava se bo vršila ob 11. uri dopoldne v dvorani obrtne doma v Gledališki ulici v Celju.

Spored proslave: 1. Nastop tamburaškega zbora Krekove mladine v Celju, ki zaigra 2 koncertna komada. — 2. Nastop pevskega društva »Oljka« v Celju, ki zapoje dve primerni pesmi. — 3. Govor referenta OUZD iz Ljubljane o desetletnici ZZZ. — 4. Nastop pevskega društva »Oljka« v Celju. — 5. Ob zaključku igrajo tamburaši Krekove mladine.

Vsi, delavci in delodajalci, so vljudno vabljeni na to proslavo.

Prva delavska hranilnica in posojilnica

regisir. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani (Delavska zbornica)

Sprejema hranilne vloge in daje posojila najugodnejše. — Uradne ure od 8—12 in od 15—16 — Tovariši, vlagajte v svoj lastni zavod!

Hermann Suderman:

GOSPA SKRB

Roman

Nastavil je piščal na usta in poskusil piskati — minute so lezle počasi, moral si je preganjati čas. — Toda zvoki, ki jih je prizival iz piščali, so doneli v tlo in zagrljeno — napeva pa še toliko manj ni mogel spraviti iz nje.

»Saj se ne bom več naučil,« je mislil. »Vse, kar delam sam zase, se mi ponesreči, to je že tak zakon v mojem življenju. Če hočem žeti, moram sejati za druge.«

A kljub temu je spet nastavil piščal na ustnice. »Lepo bi bilo,« je mislil, »če bi bil postal umetnik, kot mi je prorokovala Elsbeth, namesto da zdaj kurim stroj.« — Drget vznemirjenja ga je pretekel.

»Ali bo oživela? Ali bo? ...«
Nov kvakajoč zvok se je iztrgal iz piščali. »Brr,« je rekel, »to gre skozi kosti in mozeg. Ljubezen in igranje na piščal — to bom moral najbrž pustiti drugim.«

Ta hip se je iz notranjosti »Črne Suze« dvignilo tisto skrivnostno petje, ki mu je vsa leta ostalo zvesto v spominu. Zvenelo je, kot da bi pele sojenice pod javorom.

»Hej, to je lepša godba!« je zavpil, planil kvišku in zagnal piščal v stran. Železna vratca so zazvenčala. — Zareče žrelo je požrlo nove kupe oglja. — Lopata je zvenketaje zletela na tla.

»Zbudili se bosta tam v hiši,« je prestrašen za hip pomislil, »a naj se, naj se,« je nadaljeval, »saj gre za njuno srečo, za njuno bodočnost.«

Petje je postajalo glasneje in glasneje. Tedaj ga je kar na lepem prevzela prešernost, da je začel svetlo žvižgati. — »Kako dobro zvenil Da, midva se razumeva na sviranje — midva sva čvrsta godba, Suza — kaj?«

Dimnik je dajal iz sebe mogočne oblake črnega dima, ki so se širili pod stropom kakor nebo, valovili in se pretakali, kot da bi jim drvel po gubah vihar. — Eden od odduškov je nalahno zasikal in bel oblaček pare je brizgnil kvišku ter se brž po-

mešal s črnim dimom... Sikanje je postajalo vse glasneje in kazalec na manometru se je pomikal vse dalje...

»Zdaj je čas! ...«
S trepetajočimi rokami je tipal za vzvodom... sunek... zamah... in kolo se v vrtincih zasuče v tek, kot da ga ženejo roke duhov.

»Zmaga — živi — živi!«
Zdaj naj le slišijo, zdaj naj le pridejo! Roka pobrska na tipki parne piščali in njen krik rezko zakliče v noč:
»Živim, živim!«

Sklenil je roke in mrmral nalahno: »O mati — to bi bila morala še doživeti.« In ko je to izgovoril, ga je nenadno prevzelo, kakor da bi bilo tudi to zastoj, kakor da tudi njemu sedi smrt za vratom in mu vpije v uho:

»Umiraš, umiraš — ne da bi bil živell«
»Še imam dela,« je dejal z vlažnim očesom, »najprej hočem vedeti, da sta sestri srečni — zakaj če bosta ostali siromašni, bosta z njima ravnala sirovo — najprej hočem videti, kako bo v vsej krasoti vstal dom, potem pa naj le pride.«

In kot črni oblaki vsenaokrog, tako so se mu pred očmi znova grmadila leta hlapčevanja, leta borbe in skrbi.

Z zaspanimi obrazi je vznihala družina v vratih pri skednju, tudi sestri sta prišli in stali v dimu in žaru boječje prižeti druga na drugo; v belih nočnih oblekah sta bili kot dve blede roži iz istega stebela.

»Tu se pripravljaj vajina bodočnost, ubožici,« je mrmral in jima pokimal.

Ko je bil mojster na mestu, je šel Pavel v spalnico k očetu, ki je zmedeno strmel s postelje vanj.

»Oče,« je izpregovoril odločno, čeprav so se mu prsi napevale v ponosu, »lokomobil smo spravili v tek; takoj ko se bo otajalo, bomo lahko pričeli z deli na barju.«

Stari je dejal: »Pusti me pri miru!« in obrnil glavo v steno.

Ko so drugo jutro potegnili lokomobil na prosto, je zazvenel na pragu skednja čudno škripajoč cvilec glas.

»Nekaj je prišlo pod kolesa,« je dejal mojster.

Pavel je pogledal. Na tleh je ležala posredi prelomljena in sploščena kot kupček iveri — Elsbethina piščal.

Grenak smehljal mu je prevlekel obraz, kot da hoče reči: »Zdaj sem ti žrtvoval svoje zadnje, zdaj si vendar lahko zadovoljna, gospa Skrb?«

Od tega dne mu je bilo pri srcu, kot da je pretrgana zadnja vez med njim in med Elsbeth. Izgubil jo je tako kot svoje sanje, svoje nade, svoje dostojanstvo, svoj jaz...

S hruščem je »Črna Suza« romala na barje.

19.

Leta so tekla. Sestri sta že dolgo živeli kot srečni ženi, dota je bila izplačana in svaka sta že začela pri Pavlu jemati na posodo.

Zdaj je bilo šele molčice v tišem domu na poljani. Oče je sicer kobacal ob bergli po hiši in po vrtu, a se je bil preveč polenil, da bi še enkrat prijel za žezlo. Pavel ni znal zanesti drugega, kot da mu je veleval kuhati tiste jedi, ki jih je imel najrajši, da mu ni preskopo odmerjal deležev kumnovca in da mu je za vsak božič podaril nov kolar. Stari bi bil s tem lahko zadovoljen, zakaj več v resnici ni potreboval — celo za vožnje v mesto je bil postal pretežkonog — a čim lepše je uspeval njegov trebuh, tem grenkejša in zagrizenejša je postajala njegova čud. Ure in ure je tuhtal predse in bil je strašen za pogled, ko je pri tem škripal z zobmi in stresal stisnjene pesti. Ena od njegovih neprestanih misli je bila, da ga sin namenoma tlačil, da bi velike misli, ki jih je on zasnoval, lahko izdajal za svoje. Čim boljše se je obrestovalo barje, tem vneteje je računal, koliko bi donasala njegova delniška družba. Ni štedil z mislijo: ni, saj mu ni bilo potrebno.

A še v najtemnejšem kotu njegove duše je raslo še nekaj drugega, načrt za maščevanje nad Douglassom. Ta načrt je gojil in redil naskrivaj kot najbolj svojo skrivnost. Celu zeta, ki jima je sicer rad iztresal svoje srce, nista o tem nič izvedela. Ulrich se je nekoč izrazil Pavlu:

WALLET EXPRESS

Vašo
moško
damsko
garderobo
zlaka.
kemično
čisti
najceneje
le

WALLET EXPRESS

Šmartinska cesta 24/II.
(kavarna »Viaduki«)

LJUBLJANA

Nove trpežne podplate. Kdo ne pozna PALMA-OKMA gumi podplate, moral bi vsaj enkrat poskusiti z njimi. Njihova trajnost nadkriljuje najboljše usnje dva do trikrat. Razen tega so PALMA-OKMA gumi podplati najboljše sredstvo proti mokroti, zelo elastični ter varujejo telo in čevlje. Pri vsakem čevljarju jih lahko dobite.

Cecilija Bricelj

Ljubljana, Križevniška ulica 2

Stojnica Vodnikov trg

Čitaj »Delavsko Pravico«!

Prepričajte se

o nizkih cenah in trpežnem blagu v manufakturni in modni trgovini

I. TOMŠIČ

Sv. Petra cesta 38 Ljubljana

Cene za Vas

moški novi Din 150.—, ženski Din 120.—, templanje moški 28.—, ženski Din 20.— kakor tudi vsa druga popravila po najnižji ceni. — Ročno delo.

TOME IVAN, čevljarški mojster, Sv. Petra cesta 42